

„Późne uszkodzenia po leczeniu guzów mózgu u dzieci”

Maria Pamucka, Lidia Czopkiewicz, Wojciech Jawień, Wiktor Kośniewski,
Piotr Tokar, Kamila Polednia-Jabłońska

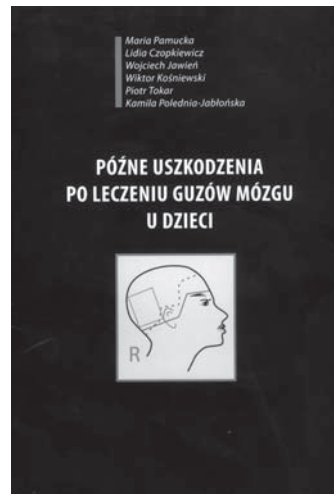
Opole: Opolska Fundacja Antynowotworowa; 2007, stron 114
ISBN 978-83-926693-0-2

Nowotwory OUN są drugą, co do częstości występowania, chorobą nowotworową u dzieci i stanowią około 20-24% wszystkich nowotworów wieku dziecięcego. W Polsce rejestruje się około 300 nowych zachorowań rocznie. Pod względem budowy patomorfologicznej jest to heterogenna grupa nowotworów, wymagająca skojarzonego, wysoce specjalistycznego leczenia. W chwili obecnej 5-letnie przeżycia wynoszą ponad 60%, a dzieci wyleczone z tej choroby stanowią blisko 18% wszystkich pacjentów. Zastosowanie skojarzonego, agresywnego leczenia skutkuje jednakże powstawaniem poważnych odległych powikłań. Jakość życia pacjentów wyleczonych z chorób nowotworowych jest przedmiotem szeregu opracowań, szczególnie w piśmiennictwie światowym. M. Pamucka i wsp. podjęli próbę przedstawienia w monografii ważnych doświadczeń, dotyczących oceny powikłań i jakości życia licznej grupy dzieci, wyleczonych z nowotworów OUN. Praca liczy 114 stron, w tym 33 tabele, 24 wykresy oraz 3 rysunki dotyczące stosowanej radioterapii.

W obszernym *Wstępie* autorzy przedstawiają zagadnienia dotyczące epidemiologii, diagnostyki i leczenia guzów mózgu oraz możliwych wczesnych i późnych uszkodzeń. W dalszej części wstępu omówiono kliniczne objawy późnych uszkodzeń oraz ich diagnostykę obrazową i mikroskopową, a następnie patogenezę późnych uszkodzeń, związanych z rozrostem i lokalizacją guza mózgu oraz zastosowanym leczeniem.

Celem opracowania była ocena częstości występowania uszkodzeń po leczeniu oraz zależności powstawania tych uszkodzeń od cech charakteryzujących pacjenta i guza nowotworowego oraz procesu leczenia. Materiał obejmował 192 pacjentów leczonych w Zakładzie Radioterapii w Opolu, którzy przeżyli bez nawrotu przynajmniej 3 lata. Dzieci leczono operacyjnie poza Ośrodkiem Onkologicznym, a następnie stosowano radioterapię lub radio- i chemioterapię. Autorzy szczegółowo opisują zastosowane metody leczenia, z załączeniem przykładowych rycin napromienianych obszarów.

Metodyka opracowania obejmowała analizę kliniczną uszkodzeń obserwowanych przed i po leczeniu oraz ich zależności od wyżej wymienionych czynników, w oparciu m.in. o analizę statystyczną. W bardzo szczegółowym przedstawieniu wyników interesujące jest rozgraniczenie

uszkodzeń, które były obserwowane u dzieci przed rozpoczęciem leczenia i w obserwacjach po leczeniu.

Bardzo ciekawe są odległe losy leczonych pacjentów, z których ponad 2/3 ukończyło naukę w szkołach na różnym poziomie.

W dyskusji autorzy omawiają i porównują wyniki własne z liczącym ponad 100 pozycji piśmiennictwem, przeważnie anglojęzycznym.

Wnioski, których jest 14, i które w dużej części stanowią podsumowanie materiału, czasami wydają się zbyt daleko idące, jak np. wniosek, że rutynowe, planowe stosowanie sterydoterapii pozwoliło na uniknięcie ciężkich, późnych uszkodzeń w analizowanej grupie dzieci.

Reasumując, uważam, że monografia M. Pamuckiej i wsp. stanowi cenne opracowanie, z wykorzystaniem doświadczeń i obserwacji dużej liczby dzieci, leczonych z powodu nowotworów ośrodkowego układu nerwowego, na przestrzeni wielu lat. Jest to interesująca lektura dla lekarzy zajmujących się leczeniem dzieci z chorobą nowotworową, a także może być źródłem cennych informacji dla naszych pacjentów i ich rodziców.

Prof. dr hab. med. Maria Anna Skowrońska-Gardas
Zakład Teleradioterapii
Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie
w Warszawie